

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

บทบาทหญิงชายในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของชนเผ่าม้งจาก
มุมมองของผู้ชายม้ง: กรณีศึกษาหมู่บ้านวังเหือ เมืองทุลคม
แขวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ผู้เขียน

นายเต็งเม็ง อย่างลือชัย

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สตรีศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ฉลาดชาย รมิตานนท์

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาที่พยายามทำความเข้าใจต่อระบบสังคม/ชุมชนม้ง ทำความเข้าใจกับการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตซึ่งนำไปสู่การปรับเปลี่ยนบทบาทระหว่างหญิงชายในบางด้านและมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงบทบาทหญิงชายในกระบวนการการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม บทบาทหญิงชายในกระบวนการการมีส่วนร่วมทางการผลิต รวมถึงการศึกษาเกี่ยวกับผลประโยชน์และผลกระทบที่มีต่อบทบาทระหว่างหญิงชายในชุมชนตลอดระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมาของชุมชนม้งหมู่บ้านวังเหือ ภายใต้ต้นนโยบายกลไกเศรษฐกิจใหม่ที่เปิดกว้างของพรรคฯและรัฐตั้งแต่ ค.ศ. 1986 เป็นต้นมา และการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมที่เน้นการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างชนเผ่า และการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชายและนโยบายส่งเสริมความสามารถและความก้าวหน้าของแม่หญิงลาวบรรดาเผ่า รวมทั้งการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของแม่หญิงในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยอาศัยแนวความคิดหรือมุมมองทางสตรีนิยมมาวิเคราะห์บทบาทหญิงชายในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของชุมชนหมู่บ้านวังเหือ

ผลการศึกษาพบว่าก่อนและหลังพรรคประชาชนปฏิวัติลาวและรัฐบาลเปิดกว้างเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมมากขึ้นตามลำดับ สังคมม้งที่มีรากฐานระบบ “ชายเป็นใหญ่” ก็ยังคงยึดถือระบบการสืบทอดบรรพชนฝ่ายชาย สืบทอดระบบแซ่สกุลตามฝ่ายชาย มีระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ฝ่ายชายมีเหนือฝ่ายหญิง และฝ่ายชายเป็นฝ่ายกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคม รวมทั้งเป็นผู้คอยควบคุม และกำกับระบบสังคมม้ง ดังนั้น สังคมที่รากฐานสังคม “ชายเป็นใหญ่” หรือ “ปีศาจปีไทย” ก็พยายามผลิตซ้ำและสร้างความชอบธรรมให้แก่ฝ่ายชาย แต่ในอดีตที่มีระบบการผลิตในไร่บพาทระหว่างหญิงชายในกระบวนการผลิตเป็นไปในลักษณะพึ่งพาอาศัยระหว่างกันช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย หญิงชายล้วนแต่มีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในกระบวนการผลิต เนื่องจากในอดีตกิจกรรมหลักที่ชุมชนแห่งนี้ดำเนินการส่วนมากก็เป็น

การผลิตในไร่ การล่าสัตว์ การเก็บหาอาหาร และการทำไม้กวาด ดังนั้น การแบ่งงานกันทำตามเพศ ภาวะยังไม่มี ความชัดเจนและเบ็ดเสร็จมากนัก

แต่ภายหลังกพรคฯและรัฐมีแนวทางนโยบายกลไกเศรษฐกิจใหม่ เปิดกว้างทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างกว้างขวาง แนวความคิดแบบทุนนิยมเสรีแทรกซึมเข้าไปสู่วิถี ชีวิตของชาวบ้านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกด้านหนึ่งภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและยุคแห่ง โลกาภิวัตน์ในบริบทที่มีข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้นตามลำดับ พรรคฯและรัฐ กำหนดแนวทางนโยบายในการควบคุมการใช้ทรัพยากร เช่น นโยบายยุติการถางป่าทำไร่ นโยบาย ส่งเสริมการผลิตหรืออาชีพที่อยู่กับที่ จึงเป็นเงื่อนไขใหม่ที่ทำให้สังคม/ชุมชนมั่งแห่งนี้ปรับเปลี่ยน วิถีการผลิตจากดั้งเดิมมาทำนาข้าวแทน ซึ่งเป็นระบบการผลิตที่ใช้แรงงานของผู้ชายเป็นหลัก ทำให้ผู้ชายมีบทบาทในกระบวนการผลิตมากกว่าผู้หญิง โดยเฉพาะการควบคุมเครื่องมือทำการผลิต และเมื่อสังคม/ชุมชนมั่งก้าวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจตลาดเสรีอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ การสร้างรายได้เป็น เงินสดยังมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ของชาวบ้านและเมื่อมีการนำเครื่องมือทำการผลิตมาใช้ มากขึ้น ผู้หญิงก็มีบทบาทในระบบการผลิตในนาข้าวน้อยลง

แต่สิ่งที่ทำทลายและอาจส่งผลกระทบต่อผู้หญิงมั่งในชุมชนในอนาคตคือการทำที่ผู้หญิงเข้าสู่ ระบบตลาด และสร้างประสบการณ์โดยตรงนั่นเอง ในเงื่อนไขแวดล้อมใหม่ทางสังคมและการ ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของสังคม/ชุมชนมั่งหมู่บ้านวังเหือ และการพัฒนาระบบ โครงสร้างพื้นฐานใน ชุมชน เป็นการเปิด โอกาสให้ผู้หญิงมั่งในชุมชน และผู้หญิงมีโอกาสแสดงความรู้ความสามารถ พื้นบ้านของพวกเธอ ปรับเปลี่ยนความรู้ที่มีเหล่านี้ให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ ทำให้กลายเป็นสินค้าเพื่อ แลกเปลี่ยนซื้อขายในระบบเศรษฐกิจตลาดที่นับวันยิ่งขยายตัวเข้าไปสู่วิถีชีวิตของพวกเขาและเธอก็ ตาม และถึงแม้ว่า ในเงื่อนไขแวดล้อมใหม่ทางสังคมจะช่วยให้ผู้หญิงมั่งในชุมชนมีทางเลือกที่ หลากหลายกว่าเดิมก็ตาม พวกเธอยังคงอยู่ภายใต้ระบบสังคม “ชายเป็นใหญ่” หรือ “ปิตาธิปไตย” และยากที่จะหลุดพ้นจากระบบสังคมดังกล่าว เพราะว่าทุกบทบาทหรือหน้าที่ที่พวกเธอทำต่างก็ เพื่อรับใช้และสนองต่อระบบ “ชายเป็นใหญ่” หรือ “ปิตาธิปไตย” อยู่นั่นเอง พวกเธอยังไม่บรรลุ เป้าหมายที่พรรคฯ รัฐ และสหพันธ์แม่หญิงตั้งเป้าหมายไว้ว่าต้อง “...ปลดปล่อยตนเองอย่าง สมบูรณ์ เป็นเจ้าประเทศชาติ เป็นเจ้าชะตากรรมของตนเองอย่างแท้จริง”

Thesis Title	Gender Roles in Socio-Economic Development of the Hmong from a Male Hmong Perspective: A Case Study of Vangheua Village, Thoulakhom District, Vientiane Province, Lao PDR
Author	Mr. Tengmeng Yangleuxay
Degree	Master of Arts (Women's Studies)
Thesis Advisor	Lecturer Shalardchai Ramitanondh

ABSTRACT

The Thesis is a study which attempt to understand social/community system of the ethnic Hmong and the change of production system that causes several changing roles between men and women. The Thesis's objective is to study gender roles in the process of socio-economic development, gender roles in process of production's participation, as well as to study benefits and disadvantages of the changing gender roles to the Hmong community at Vangheua Village during the past 30 years, in the context of the Communist Party's more liberal New Economic Mechanism Policy since 1986, the growth-led economic development together with the promotion of equality among ethnic groups, gender equality promotion, capacity and life-progress promotion policy among ethnic women, and the state's support for women's participation in politics, economy, society and culture. Feminist concepts/perspectives are adopted to analyze gender roles in socio-economic development in Vangheua Village community.

The study discovers that since prior to the country's economic liberalization, Hmong society which "patriarchy" are deeply rooted in has been continued to sustain traditional practices such as patrilineal descent system, men are having higher power relations over women and hold status as society's rules setter and rules controller. This patriarchal community has attempted to reproduce its value system and legitimacy to men. However, gender roles in agricultural production in the past was interdependent and simple, which men and women both participate and have important roles in production process, due to the fact that community's essential activity was mostly farm works, hunting-gathering and handicrafts making while its gender division of labor are not fixed.

After the State's new policy to liberalize the country's economy, society and culture, capitalistic ideas inevitably integrated into villagers' livelihoods. On the other hand, the State and Lao Peoples' Revolution Party, under the context of globalization and the increasing limited natural resources, imposed new regulations for natural resources exploitation, such as the ban on swidden agriculture and promotion of fixed settlement. Those became new factors which determined Hmong community to shift its traditional swidden agriculture to paddy-farm cultivation which mainly depend on men's labor; and that lead to the dominant role of men in means of production and process. As the Hmong community inevitably gradually engaged with market economy, cash-income became more significant to villagers' livelihoods. Also, when mechanical tools were used in farm operation more widely, women roles in agriculture production decreased.

Nevertheless, the challenges and potential impacts to women in the community are from the fact that women have been directly participated in market economy by starting to learn and develop relevant skills by herself. Under the new social circumstances and the transformation of livelihood in Vangheua Village community, and the community's infrastructure developing, the new opportunities has been opened to Hmong women to show their local knowledge and skills. Hmong women applied them to make valuable products for exchanging in the market which increasingly expands into the community. However, while new socio-economic context provided more variety of alternatives to Hmong women, they are still subjected to the influence of "patriarchy" system, with meager possibility to overcome such subordination; as it has been evidently seen that whatever role or duty women take, they act to serve and sustain the "patriarchy" system. They still not achieve the target set by Party, Government, and Lao Women Union, which state "... to completely self Liberated, have full ownership of Nation, and own their real destiny".